

REZUMAT

Titlul lucrării de doctorat: CERCETĂRI PRIVIND ACTIVITĂȚILE DE EXTENSIE AGRICOLĂ DIN IRAK ȘI MODALITĂȚILE DE ÎMBUNĂTĂȚIRE ALE ACESTORA PE BAZA EXPERIENȚEI EXTENSIEI AGRICOLE DIN ROMÂNIA, elaborată de drd Ing. SALIH ABDULMUTTALEB ABBAS SALIH, conducător științific, Prof. Univ. Dr. DRĂGHICI MANEA, 2018, USAMV București.

CUVINTE CHEIE: agent de extensie, servicii de extensie, extensie agricolă, consultanță agricolă, programe de extensie, programe de consultanță, metode de extensie, extensie individuală, extensie în grup, extensie în masă, activități de extensie, evaluare, curs de instruire, asistență tehnică de specialitate, asociere în agricultură, valorificarea producției, prag de semnificație, testul Chi², căi de dezvoltare a extensiei, tendință de asociere, Irak, guvernorate, provincia Dhi Qar, România, Europa, chestionar, respondenți.

Activitățile de extensie reprezintă o resursă importantă pentru agricultura modernă, prin prisma beneficiilor aduse în timp scurt și lung fermierilor, fiind privită bidimensional de cei care o aplică cât și de cei pe care este aplicată: că un stil de viață dar și că pe o afacere.

Prezenta lucrare și-a propus să facă o analiză a extensiei agricole atât la nivel mondial, european și în câteva țări arabe cu un studiu amplu în Irak, provincia Dhi Qar, dar și în România, căutând printre exemplele cu cele mai bune rezultate la nivel mondial metode de îmbunătățire a acestei activități în cele două țări studiate.

Studiul a cuprins 4 sate selectate aleatoriu, cu un eșantion de 60 de respondenți, șefi de fermă, toți de sex masculin.

Capitolul I, „ANALIZA EVOLUTIEI EXTENSIEI ÎN AGRICULTURĂ”, abordează conceptul de extensie, conținutul și rolul acesteia în sistemul producției alimentare. Prin modul de abordare, activitatea de extensie este considerată pe de o parte o metodă de a oferi sfaturi și ajutoare concrete, iar pe de altă parte că un serviciu profesional specializat realizat de către persoane special instruite și calificate într-un anumit domeniu.

Extensia agricolă îndeplinește patru funcții care au în special caracter metodologic ce se referă la: transferul de informații, studierea și popularizarea performanțelor fermelor agricole, crearea de structuri organizatorice, mobilizarea agricultorilor prin discuții și prin ajutor concret.

Este analizată organizarea activității de extensie agricolă la nivel mondial (în special fiind exemplificată SUA), în câteva țări arabe (Iordania, Arabia Saudită, Pakistan, Tunisia,) și europene

(Germania, Franța, Ungaria, Polonia, Bulgaria, Cehia), în care s-au scos în evidență principalele structuri organizatorice, evoluția activității de extensie, rezultatele.

Se constată astfel diferențieri în organizarea activității de extensie agricolă, transformările activității în timp, dar și modul dispunerii de capacități de oferire a extensiei.

Capitolul II, „INDICATORI ȘI METODE DE EVALUARE A ACTIVITĂȚII DE EXTENSIE AGRICOLĂ”, tratează pe baza datelor din literatura de specialitate indicatorii de evaluare a activității de extensie și a metodelor utilizate în activitățile de extensie agricolă cât și costurile aferente acestei activități.

Indicatorii de analiză și apreciere a managementului serviciilor de extensie agricolă pot fi structurați în trei categorii și pot fi redați sub următoarea formă: indicatorii de apreciere a dezvoltării serviciilor de extensie agricolă, la nivel teritorial și în timp; indicatorii folosiți pentru aprecierea eficienței metodelor de extensie individuală, de grup, în masă și cu ajutorul mijloacelor auxiliare; indicatori pentru aprecierea eficienței serviciilor de extensiei agricole la nivelul managementului fermelor. Metodele de extensie aplicate în activitatea agricolă, sunt reprezentate prin tehnici de comunicare, ce pot avea un caracter reciproc (discuții) sau unilateral (extensia expozitivă).

Formele metodologice utilizate în activitatea de extensie, sunt axate pe direcțiile de analiză/înțelegere care dau posibilitatea formulării unui diagnostic, conturându-se astfel perspectivele de îmbunătățire.

Datele folosite pentru analiză provin din evidența statistică din Irak, România, ministerele ambelor țări, din statistica internațională Banca Mondială, Eurostat și FaoStat, care au analizate prin diverse metode comparative și în dinamica perioadei de timp analizată.

Datele personale analizate în lucrare au fost culese cu ajutorul chestionarului individual, la nivelul comunelor care au beneficiat de consultanță, completate de cei 60 de respondenți, pentru activitatea desfășurată de agenții de extensie iar analiza chestionarelor s-a făcut cu ajutorul metodei testului H_i^2 .

Capitolul III, „ROLUL ȘI LOCUL EXTENSIEI ÎN AGRICULTURA REPUBLICII IRAK”, este structurat în trei părți.

În prima parte a capitolului este analizat arealul natural geografic al Republicii Irak, sistemul economico-social, populația rurală și nivelul ocupațional al acesteia, structura populației rurale, potențialul producției agricole și nivelul de dezvoltare, nivelul actual în formarea educațională pentru agricultură, toate în comparație cu câteva țări arabe vecine.

Analiza scoate în evidență faptul că populația Irakului a crescut foarte mult în ultimele decenii, crescând totodată și nivelul ocupațional. Există totuși o tendință de scădere a ponderii populației rurale, efectul urbanizării cuprinzând o parte din tineretul irakian.

Nivelul actual în formarea educațională pentru agricultură este în dezvoltare, prezentând creșteri însemnate de-a lungul perioadei studiate însă mult mai scăzut comparativ cu celelalte țări arabe studiate, un impediment fiind posibilitățile reduse de acces fizic, condițiile precare de învățare, de sărăcie dar și cheltuielile reduse pentru educație și cercetare alocate de stat.

Agricultura republicii Irak este dominată de sectorul cerealelor și de plantațiile de curmal, fiind totodată o țară producătoare de carne de oaie și capră, carne de pui și lapte. Agricultura se desfășoară pe un areal mai restrâns dat fiind că este nevoie de irigații, clima nu este foarte prietenoasă, precipitațiile insuficiente iar solurile au un potențial mediu de fertilitate, majoritatea activităților fiind concentrate în câmpiile din Mesopotamia, irigate de la râurile Tigru și Eufrat. Principala formă de exploatare a terenului o reprezintă exploatarea agricolă de tip familial.

Prin eforturi consecutive agricultorii au reușit să-și mărească considerabil producțiile, deși rezultatele din sectorul vegetal sunt inferioare țărilor arabe vecine. Creșteri sunt semnalate și în sectorul zootehnic, unde efectivele de animale își dublează numărul la anumite categorii.

Cea de-a doua parte a capitolului trei analizează organizarea extensiei în agricultura Irakului, extensia fiind un factor deosebit de important în dezvoltarea acestui sector. Se observă o organizare bună a acestei activități gestionată de Ministerul Agriculturii din Irak, structura de comandă purtând numele de Autoritatea Generală pentru Extensie și Cooperare în Agricultură(AGS.) Agenții de extensie sunt organizați atât la nivel local și regional, o mare parte din aceștia având studii superioare și implicit studii de specialitate pentru a desfășura activitatea de extensie.

Cea de-a treia parte a capitolului are la bază chestionarul întocmit, făcând o evaluare a activității de extensie în exploatarea agricole. Cei 60 de respondenți fac parte din categorii diferite de vârstă, toți fiind șefi de exploatare, au toți peste 40 de ani, studii primare sau liceale și exploatează suprafețe cuprinse între 10 și 50 de ha.

Din analiza răspunsurilor date la chestionar se pot afirma că, există o mare parte a respondenților ce manifestă un grad mare de mulțumire cu privire la activitatea agricolă desfășurată, fiind important și aspectul că au familii numeroase și un moștenitor care va continua activitatea agricolă.

Evaluarea consultanței primite s-a făcut printr-o serie de întrebări, principalele aspecte care au reieșit fiind următoarele: există un impediment în recepționarea informațiilor cu precădere în rândul beneficiarilor care nu au decât studii primare, mulți dintre aceștia exprimând un grad mai mic de apreciere a consultanței efectuată pe domenii de activitate; cele mai apreciate metode de consultanță sunt cele individuale sau în grup; există o slabă înțelegere a cunoștințelor de ordin tehnic, economic și informatic ce le-au fost oferite; printre activitățile de dezvoltare a consultanței cele mai apreciate sunt cele cu ajutorul specialiștilor și prin informări sub formă scrisă; există un interes crescut pentru

activitățile prioritare desfășurate prin consultanță, în special pe cele care vizează reconstrucția arealului; respondenții sunt foarte încântați de ideea consultanței primite în cooperare cu organizații străine; cele mai importante aspecte pentru fermierii chestionați sunt valorificarea producției și întocmirea de proiecte pentru a putea beneficia de dotarea fermei sau apelarea cu ajutorul consultanților la credite avantajoase pentru îmbunătățirea cu ajutorul utilajelor a activităților din fermă, demersuri pentru care sunt dispuși să plătească.

Capitolul IV, „ANALIZA LOCULUI ȘI ROLULUI EXTENSIEI ÎN AGRICULTURA ROMÂNIEI”

. Capitolul debutează cu descrierea arealului natural și geografic al României, fiind un areal mult diferit față de cel al Irakului, România este o țară cu un potențial agricol excelent, beneficiind de un climat mai blând, precipitații, soluri fertile însă cu o infrastructură agricolă precară. Producțiile sunt în creștere la majoritatea cerealelor, sectorul zootehnic fiind însă afectat de schimbările suferite de România după 1990, efectivul de animale reducându-se considerabil.

Capitolul se continuă cu descrierea activității de extensie din România din care reiese rolul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, care totuși nu controlează în ultimii ani această activitate, însă contribuie sub diverse forme la îmbunătățirea ei.

O importanță mare în desfășurarea acestei activități o au firmele private însă o au în special învățământul agricol și cercetarea agricolă din România, prin demersuri cum sunt publicații, cărți, târguri, forumuri, loturi experimentale, mass-media, etc.

Printre cele mai importante instituții se numără și Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară, alături de centrele de cercetare pe care le au în dotare, Institutul de cercetare sub egida Academiei de Științe Agricole și Silvicultură. USAMV a organizat și organizează cursuri de pregătire fermieri, de formare profesională, de consultanță agricolă, avizate și recunoscute de Ministerul Educației.

Capitolul V, „MODALITĂȚI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A ACTIVITĂȚILOR DE EXTENSIE ÎN REPUBLICA IRAK ȘI ÎN ROMÂNIA PE BAZA EXPERIENȚEI COMUNE ȘI A EXPERIENȚEI MONDIALE”, cuprinde o analiză sistematică a principalelor caracteristici ale extensiei din Irak și România, a legislațiilor ambelor țări subliniind punctele forte și slabe și caracteristicile activității de extensie agricole dezvoltate, luată ca exemplu pentru cele două țări. În finalul capitolului se fac propuneri de îmbunătățire a organizării activităților de extensie și consultanță printre care cele mai importante sunt cele ce vizează legislația internă, cooperarea departamentelor, stabilirea sarcinilor, stabilirea bazei materiale, formarea colectivelor de agenți extensioniști calificați, creșterea vizibilității acestui serviciu.

Lucrarea se încheie printr-o serie de concluzii menite să ofere o viziune de ansamblu a întregii analize efectuate dar și propuneri mai elaborate pentru a putea dezvolta această activitate atât de importantă pentru agricultura ambelor țări.

Contribuțiile proprii aduse prin studiul întreprins:

- studiul întreprins în Irak , 4 sate, 60 de respondenți;
- evaluarea datelor obținute cu ajutorul testului de asociere χ^2 , care a permis evidențierea statistică a problemelor analizate;
- propunerile pragmatice, testate statistic, privind dezvoltarea activității de extensie în funcție de vârsta fermierului , de dimensiunea exploatației agricole și de gradul de instruire.

Consider că teza de doctorat își aduce o contribuție la sensibilizarea celor în drept pentru creșterea calității activității de extensie prin dezvoltarea programelor de extensie agricolă, calificarea agenților de extensie, dezvoltarea bazei materiale și în primul rând alocarea unei consultanțe centrate pe interesul și înțelegerea beneficiarilor.

